

Vaivaisukot kiinnostavat yhä useampia

Pääsevätkö Suomen ainutlaatuiset vaivaisukot Unescon maailmanperintölistalle? Pelastakaa vaivaisukot ry. hakee ukkoja Museoviraston aielistalle, ja muitakin keinoja kehitellään ukkojen pelastamiseksi.

➤ Noin sata vaivaisukkojen ystävää nousee heinäkuun 15. päivänä polkupyörän selkään Kaustisen seurakuntatalon pihalla ja lähtee Tour de Vaivaisukko -pyöräilylle, jossa reittejä on useita muutamasta kilometristä 135 kilometriin. Kaustisen kansanmusiikkijuhlien yhteydessä järjestetään myös laaja Vaivaisukoseminaari.

Viime vuosina on noussut suoranaisten vaivaisukkobuumi. On pidetty näyttelyitä ja seminaareja, ja niiden historiasta on julkaistu kirjoja ja kuvateoksia. Tietoa buumin eri puolista löytyy netistä osoitteesta www.vaivaisukot.fi.

– Suomalaiset ovat niin tottuneita vaivaisukoihin, ettei monikaan tiedä, miten poikkeuksellinen ilmiö ne ovat maailmassa. Vain Ruotsissa on muutama vaivaisukko, ja nekin ovat suomalaisten tekemiä, kertoo köyhyystutkija ja pyöräilyn harrastaja Jouko Karjalainen Pelastakaa vaivaisukot ry:stä. Hän tempautui mukaan buumiin, koska köyhyystut-

kijana häntä kiehtoo ajatus varhaisista, kirkkojen seinissä köyhille rahaa keräävistä so-tainvalideista.

– Monet ukot niistä ovat huonosti säilytettyinä rapistumassa pilalle. Seurakunnat pitäisi vahduttaa niiden kirkko-, sosiaali-, kulttuuri- ja taidehistorialliseen arvoon, ja yhtenä keinona on saada ukot Unescon maailmanperintölistalle.

Ukkoja on toiminnassa reilut sata, ja muutama kymmenen lisää on säilytteillä seurakuntien sisätiloissa.

Yksi vaivaisukkokulttuurin vaalijoista on Etelä-Pohjanmaan maakunta-amanuenssi Risto Kängsälä. Hän on nähnyt läheltä mm. Lapuan tuomiokirkon seinässä kerjäävän ukon tuhon ja pelastumisen.

– Ukko koki karmean kohtalon 2000-luvun alussa. Kun kirkon maalausta valmisteltiin, työmiehet poistivat epähuomiossa myös vaivaisukon pinnasta kaikki maalikerrokset parinsadan vuoden ajalta. Kun katastrofi huomattiin, ilman maalin suojaa jäänyt ukko peitettiin suojakoteloon lähes kymmeneksi vuodeksi. Kun restauroinnin ammattilaiset olivat tarkasti tutkineet kaikki entiset maalikerrokset, ukko maalattiin huolellisesti uusiksi, ja se on nyt maan edustavimpia yksilöitä.

Heli Karhumäki

Lapuan tuomiokirkon vaivaisukko on uusine maalipintoineen todella upea, ihastelee vaivaisukkoasiantuntija Risto Kängsälä.

